

EDİTÖRDEN

1933 yılında Peru'da (Lima'da) dünyaya gelen sanatçı, kırk yıla yakın bir süredir Paris'te yaşamaktadır. Sanatçının resim deneyimi küçük yaşlarda başlar: babası Rönesans sanatçılarından XX. Yüzyıl sanatçılarına gelinceye değin evlerinin duvarına astığı röprodüksiyonlar, değişik sanat kuramlarına ilişkin resimler aracılığıyla iki oğlunun sanata olan eğilimlerini ölçmeye uğraşır. Herman'ın yatak odasının yanında Matisse'in « Intérieur avec une fille »i asılıdır. Küçük Herman odasına her giriş çıkışında resme önce öfkeyle bakar : renklerin bolluğu ve keskinliği, resimdeki kaotik grafik yapı onu öfkelendirir. Oysa bir gün aynı resim bir sevinç nedeni olup çıkar : gazeteci ve yazar dostu Fernando Carvallo'ya şok yaşadığını, resimde bulunduğu ışıktan büyüldüğünü söyler. «Sanıyorum o gün ressam oldum » der. Babasının onayıyla Lima'daki Güzel Sanatlar Okulunda, bir duvar resmi ustası olan Carlos Quispez Asin'in derslerini izlemeye başlar. Sanatçı yeni öğrencisinin yeteneğini hemen anlar, ona bir gün şunları söyler : « Elin düşüncenden daha çabuk, oysa elin düşüncenin peşinden gitmeli, düşünce elinin değil ». Quispez Asin'in dersleri onda derin izler bırakır. Eline fırçayı almadan ve çizmeye başlamadan önce yapacağı resmi kafasında baştan aşağı tasarlar ve görselleştirir, bu içsel görselliği oluşturduktan sonra resme başlar, ne plan yapar, ne taslaklar çizer.

1951 yılında Lima'dan ayrılan Braun-Vega Paris'e ağabeyinin yanına gelir. Kaldığı oteldeki diğer ressamlarla kısa sürede kaynaşır. Louvre Müzesi'ne yakın olması önemlidir. Sürekli olarak orayı gezmeye gider, gelecekte benimseyeceği resimlerarası yöntemin temel kaynağı olan klasik sanatçıların yapıtlarını izler. Klasisizmiz temel geleneksel yapıcı unsurlarından birisinin resimlerarası bakış olduğunu böylelikle kavrar. Ama sanat aynı zamanda öğrenmek, bilgilenmek, eğitmektir onun için. Temel bir iletişim yoludur.

Braun-Vega 1968 yılında Barselona'da açılan Picasso Müzesinde büyük ustasının Velasquez'in « Nedimeler »i konusunda yaptığı varyasyonları görür. Paris'e döndüğünde Picasso'nun yaptığı gibi kendisi de söz konusu resmin varyasyonlarını yapmaya koyulur. İki buçuk ayda Velasquez'in yapıtının tam 63 versiyonunu çizer. Bu girişimi resimlerarasılık tekniğinin başlangıcı olur. Artık durmadan onu geliştirmek çabası içerisine girer. Ancak çabası yalnızca « biçimsel » bir gelişim ile sınırlı kalmaz. Braun-

Vega resimlerarasılığı dizgeli bir biçimde kullanarak resmin kendinde bir amaç olmakla kalmayıp, düşünceyi aktarma, resimlerarasılığın ise gerçek bir tanıma, bilme yolu olduğunu düşünür. « Günümüzde sanatçılar aşırı bir biçimde bilgiyi bir kenara bırakıp içgüdülerine yaslanıyorlar. Biçemlerini güçlendirmeye ve anlatımda olabildiğince serbestliğe ulaşmaya çalışıyorlar. İçgüdü kazanılmaz, içgüdü her bireyin duyularının algılama olasılıklarının bir işlevidir. Bilmekten koparmaya çalışmak onu cılızlaştırmakla eşdeğer kılmaktır. Bilme deneyimlerimizde ilerleyip yol aldıkça içgüdümüzü keskin kılar ve onu kusursuzlaştırır. Kuşkusuz derin bilgiden sakınmak gerekir, çünkü derin bilgi iç güdümüzü gerçekten de baskı altına alabilir. Sanatta, diğer öteki disiplinlerde, yaratı ve buluş için en uygun an iç güdümüzün bilgimizin sınırlarıyla kontak kurduğu, bilgisizliğimizin başladığı andır. »

Ona göre sanatın aynı zamanda eğitsel bir işlevi vardır. Uyguladığı resimlerarasılık yöntemi ile Braun-Vega'nın resimleri çocukların sanat eğitiminde başvurulan temel kaynaklardan birisi durumuna gelmiştir. Yapıtlarını görmeye gelenler arasında yüzlerce çocuğun ve yetişkinin bulunması boşuna değildir. Braun-Vega genç sanatçı adaylarıyla biraraya gelip resimleri, sanata bakışı ve günümüz resminin getirileri konusunda sıklıkla söyleşiler yapar. 1980'li yıllardan başlayarak resimleri olgunluk sınavlarında, sanat tarihi derslerinde, okul kitaplarında temel başvuru kaynaklarından birisi olur. 1994 yılında sanat eğitiminin nasıl yapılması gerektiği sorgulanırken Fransa Milli Eğitim, Kültür, Yükseköğretim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında imzalanan bir anlaşma uyarınca yapıtlarının sanat eğitiminde temel alınması kararlaştırılmıştır : « Sanatın ve kültürün herkesçe ulaşılabilir olması için Braun-Vega'nın yapıtları bu noktaya dikkat çekmek adına en gözle görülür göstergelerden birisidir. Kendine özgü görüşüyle, bir başka anakaradan gelen Braun-Vega'nın resimleri kendi kültürel mirasımızı, göndergelerimizi, söylenlerimizi iyi yansıtmaktadır. Bu anlamda resimleri bize kendi görüntülerimizi sunmakta ve kendi kimliğimiz konusunda düşünmeye zorlamaktadır. Onun sanatı aynı zamanda ötekini anlamak için bir çağrıdır. Bizi bu nedenle ilgilendirmektedir. Sanat ve kültür düzensizliğin egemen olduğu yerde uyumu yerleştiren bir bilgi taşıyıcısıdır. Malraux'nun anlatımıyla, sanat « Bir karşı yazgıdır. » diye konuşur Orleans-Tours Üniversitesi Rektörü.

Sorbon Üniversitesi'nde yapıtları üzerine gerçekleştirilen bir yuvarlak masa toplantısında Brezilya'dan, Amerika Birleşik Devletleri'nden, İtalya'dan, Fransa'dan, Arjantin'den, Romanya'dan, İspanya'dan sanat tarihçileri, üniversite hocalarınca resme bakışı, kullandığı resimlerarasılık yöntemi enine boyuna tartışılır.

İspanya'da ise 1988 ve 1991 yılları arasında Kültür Bakanı olan yazar Jorge Semprun farklı kültürler, ırklar ve anakaralar arasında bir bağ kuran Braun-Vega'nın yapıtlarının önemini kavrar. 1992 yılında Madrid'de Çağdaş Sanatlar Müzesinde adına sergi düzenler. Braun-Vega'nın yakın dostlarından birisi olan Jorge Semprun Peru İspanya arasındaki siyasal ilişkilere vurgu yapar. Resimlerarasılık Goya'nın gravürleri Los horrores de la guerra ve Picasso'nun Guernica'sı aracılığıyla sürer. Jorge Semprun kendi kendisine şu soruyu sorar: "Bu bürokratik, askeri, baskıcı İspanyol geleneğinden geriye ne kalmıştır? Bu resimlerde kalan ve hepimizin paylaştığı bir şeyler var. Birden bire aynı düzeye geliyoruz, çünkü Goya'dan alıntılanan bu kişiler, Napoleon'a karşı yapılan bağımsızlık savaşından çıkıp gelen bu sahneler Latin-Amerika bağlamında yeniden buluşuyorlar, ortak yanımız bu işte." Onun yapıtlarında sanat ve eğitim gibi sanat ve siyaset de birbirinden ayrılmaz. Braun-Vega resimlerinde Latin-Amerika'nın XX. yüzyılın ikinci yarısında yaşadığı acıları da sorgular. Un charnier de plus'de yerlere yayılmış kemik yığınları arasında Sphinge OEdipe'e "Bu cinayetleri kimler işliyor?" diye sorar. Katiller ile suçsuz insanlar arasındaki ayrım nasıl yapılacaktır? Resminde bir giz olarak kalır bu soru. Braun-Vega hep güncelin içerisinde olmayı bilmiştir. Kısacası o bir insanseverdir, yaşam felsefesini bu anlayış üzerine kurmuştur, yapıtlarının gerisine bu temel anlamı saklamıştır. Öz yurdu Peru dışında yurt tuttuğu Fransa dışında hem kendi topraklarında aynı yazgıyı paylaştığı insanların dramlarını: Batılı egemen güçlerin sömürsünü, yoksulluğu, yozlaşmayı, hem de öteki hakların geçmişte olduğu kadar günümüzdeki acılarını sanat tarihinin büyük isimlerine yaslanarak, yakınmalarını adeta onlar aracılığıyla sessizce dile getirerek aktarma yoluna gitmiştir. Bu amaçla yapıtları pek çok ülkede sergilenmiştir: Sanatçı Peru dışında İsviçre, Amerika Birleşik Devletleri, Belçika, Fransa'nın pek çok kenti, Hollanda, İtalya, Brezilya, Arjantin, İspanya, Danimarka, İsrail, Almanya, Venezüela, Meksika, Norveç, Küba, Kolombiya, Finlandiya, gibi ülkelerde kişisel sergiler açtı, bienallere katıldı. Kendisini hep resimlerinin gerisine gizledi; imzasını resimlerinin üzerine değil arkasına attı: okur sanatına tanıklık etsin, ondan ne anladığına kendisi karar versin diye.

Değişik dönemlerden kişileri, nesnelere, kültürleri, yerleri buluşturmayı bir tutku durumuna getiren sanatçı özgün örnekçenin algısını saptırarak yeni bir kurgusal gerçeklik yaratmasını bilmiştir. Karma, çoğul, çoksesli yapıtlardır onunkiler. Hem belleğe seslenir hem de sanat tarihinde zamansal ve uzamsal bir yolculuğa çıkarırlar.